

નક્લી કિતાબો ખરીદતાં પહેલાં -

થયેલી કિતાબો બીલીમારાથી મંગાવવાનું

ખહારે પરસ્તાં

—ઉર્ફ—

મહબુબે પીરો-જવાં

ખનીવનાર, તથા છપાવી પ્રગટ કરનાર:—

મીર સૈયદઅલી કાદરી, બીલીમારીઆ.

અસિદ્ધ કરનારું ઠેકાણું—દેગડી સ્ટ્રીટ—બીલીમારા.

[મીર મુક અને ૧૮૬૭નાં ૨૫માં એક્ટ મુજબ રજીસ્ટર્ડ કરાવી છે. માદેઆલીફની રબ સિવાયે છાપવી, અગર છપાવવી નહીં.]

બીજી આવૃત્તિ.]

[નકલ ૨૦૦૦

સને ૧૯૨૩ કરવી.]

[સને ૧૩૪૧ હીજરી.

સુરત ચીટાના પુલપર આવેલાં “શંકર” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં

નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકળે છાપી.

કિંમત રૂ. ૦-૬-૦

554

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશ્ટ્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૦૮૧૫ ઘર્મીક

પુસ્તકનું નામ બરિ ૫૨૨૨૦૧

વિષય ૪૪૬૮૧ ૪ ૪૦૦

મહારે પરસ્તાં,

મહાબુબે પીરો-જવાં.

દીખાયા.

મોહીબો:—

હદીમ હમાનેસે ગાના (ગાયન) સુનને ઓર ગાનેકા
હોગોમે' શૈક બરી હે, ગાના અજબ થય હે, છસસે
દીલકો વાહત હોતી હે, ઓર ગમ દુર હોતા હે. ઇસ
હમાનેકે હોગોમે' ઇસકા શૈક હસે જ્યાહા હે, ઇસ લીચે
ગાનેકી સહકા કિતામે' છપ ચુકી હે', ઓર નઈ નઈ કિતામે'
છપતી રહી હે', મેનેલી હસ કિસમકી કિતામે' ગાનેકી
છપવાકર પબ્લીકકી ખિસ્મતમે' ચેશ કી હે', ઓર પબ્લીકને
કનકો પસંદ કી હે', ઓર ઉનકો આરબાર છપાનેકી સુરત
મે' હે, ઓર શાયેકીન નઈ કિતામે'લી તલબ કરતે હે', ઇસ-
રહેચે ચેશતર ને ગઝલે', ઓર ગાયન, મેરી કિતાબોમે' છપ
ચુક હે', ઉનસે અનોખી ઉમદા ગઝલે', ઓર ગાયન, જમા

કરકે એ કિતાબે "બહારે પરસ્તા," ઉર્ફ "મહબુબે પીરો-
જવાં." શાયેકીનકે લીયે ફુસરી બાર છપવાઈ હે, કથું કે
પહેલી મરતબેકી સબ કિતાબે ખલાસ હો-ગઈ હે.

યુરોપકી લકાઈકે સબબ કાગજકી ગીરાની બેહત હે,
ઔર એકકે ચાર દામ હો-ગયે હે. લેકીન ખરીદારોં પર
બાર ન-શુબરે, ઈસ ખ્યાલસે ઈસ કિતાબકી કીમત
કમ રખખી ગઈ હે, કે છુરસે લોગોંકો ખરીદ કરના
આસાન હો,

એરે તરફસે જો કિતાબે છપ ચુકી હે, ઉનચેસે અંદ
કિતાબોંકે નામ ઔર કીમત ઈસ કિતાબકી પુસ્ત પર છાપી
હે. અગર કીસીકો ડુક્કત હો, તો નીચે લીખજો હુયે પતેસે
ખન લીખકર તલબ કરનેસે વી. પી.સે રવાના કી જાયેગી.
ફકત. વરસલામ.

મુ. બીલીમોરા. } રાદીમ દુઆગા
દેમડી સ્ટ્રીટ } મીર સૈયદ-અલી કાદરો

૭૮૬

ખહારે પરસ્તાં,

૦૧૭૬

મહાપ્રભે પીરો-જવાં.

ગાઝલે હમ્દ-૧.

હે ઝુહુર તેરાહી ચાર સુ, તેરી શાન જહ જલા-લહુ,
માહો મેહરમે' અયાં હે તુ. તેરી શાન જહ જલા-લહુ,
હે તેરાહી કાઅમે' તુર સળ, તેરા છુત-પડેમે' ઝુહુર સળ,
તુ યહાં હે ઓર વહાંબી તુ, તેરી શાન જહ જલા-લહુ.
તુ અયાં કહીં હે નિહાં કહીં, તુ હરએક-મહે કહાં નહીં,
તુહી દીલમે' હે તુહી ર-મર. તેરી શાન જહ જલા-લહુ.
તુ હુઘકે અયેમસે ફર હે, તુ અલીમે મિસ્ત્ર ઝુર હે,
નહીં એક હોનેમે' ઝુફ-તયુ, તેરી શાન જહ જલા-લહુ.
મે' જલીલ ઓર જલીલ તુ. મે' મરફ ઓર કવી હે તુ,
રહેં જેરે તેમ મેરે અહુ, તેરી શાન જહ જલા-લહુ.
મે' હુ' ખાક-પાયે અલીયે વલી, જો નખીયે પાકકે હેં વસી,

કુઝે મરત ઉનકા બનાદે તુ, તેરી યાન જલલ જલા-લહુ.
 ચે મરીખ સેયદ ખસ્તા-મં, હે હબર ફરસે ના-તવા,
 રહે કુશતે તેરે મુખ-ર, તેરી યાન જલલ જલા-લહુ.

મઝલી-૨.

હલકાંમેં રમુલોંકે વોહ મોહંમદ મદની હે,
 કયા ચાંદસી તસવીર સિતારાંમેં છની હે,
 ઉનકે મેં શુલાયોંમેં હું ચબકે જો હેં આકા,
 અરતાજ રમુલે સેયદે મકકી મદની હે.
 પુછેગે ન હથમેં ઉન શૌખસે આમાલ,
 કયા બીગડી હુપ બાત મોહબ્બતમેં બની હે,
 અલ્લાહકે મહબુબસે હે ઇશકકા દાઅવા,
 બહેકા-બી કયા હૈઅલા અલ્લાહો બની હે.
 કુછ નાઅત પરહું રૌઝયે પુર નુર પર ચલકર,
 ચે બાત અમીર અબ તો મેરે દીલમેં ઠની હે.

મઝલી-૩.

જનાબે ગૌમુલ આઝમ ચાહે છલાની મુઝે,
 અપને બહરે ક્યેઝસે થોડ-સા હો પાની મુઝે.
 કર રહી હે ગર્બ બહરે ગમકી તુગયાની મુઝે,
 રહમ કરમા-કર સંવાલો કુતબે રખ્યાની મુઝે.
 બહરે અબુબકે ઉમર ઉસમાન ચોર બહરે અલી.

બર હરે અક-હમ જુલા-લો જાસે સમજાની મુઝે.
 જુરે અથમે હયદરો સફરો દીલખડે હસન,
 ખાખમે દીખલાઇયે હરગાહે જુરાની મુઝે.
 અપની મહુખાકા સદકા અજ બરાયે મુસતફા,
 શાહ કરદો સૈયદે કવ-નયનકે બાની મુઝે.

— ❦ (x) ❦ —

ગઝલ-૪.

હરયે મુશતાકે છયારત હેં તેરે મતવાલે,
 નીકલ-આ હુજરેસે અય આંદસી મુરત-વાલે.
 નામ લેલે-કે તોશ પાતે હેં હર દુખસે નબાત,
 રંજો ગમ-વાલે અલમ-વાલે મુસીબત વાલે.
 ખ્યારે અલ્લાહકે ચે કેહકે જુલા-લો મુજકો,
 કે ઇધર આ મેરે દીવાને મેરે મત-વાલે.
 એક નજ્જારેયેં કહે-દેતે હેં મુખહા-નહા,
 મસ-હફે રૂયે ચોહંમદકી તિલીવત-વાલે.
 હો સહારા ઉ-હેં મુમુક્ષી તરેહ બહરે કરમ,
 આહમેં દુખ રહે હેં તેરી આહત-વાલે.
 દીલકે હર રેશેયેં હેં નામે ચોહંમદ અકબર,
 તાર ઇશ રેશેકે તુ બહરે કફન કંતવા-લે.

— ❦ ❦ ❦ —

ગઝલ-૫

જાણ્યો એ દરકા દોનોં તરફ અસર ફેલા,
 ઈધર ખ્યાલ ચલા ઓર ઈધર ચલી લયલા.
 સીયાહ-પોશ ને કાચળેકો કવેસને દેખા,
 હુવા ન અજત તો ચીલ્યા હઠા કે યા લયલા.
 ક્યો અમીન તુઝમેં શહીદાને લાઝ ફરન તો હેં,
 રહે ખ્યાલ કે ઉત્કા કરન નહો મયલા.
 ગયા ને કાચળેકો મજનું તો એ હુવા માંગી,
 ઇલાહી સુઝમેં જુદા નહો લલકરે લયલા.
 લગી ને હશમેં રીદોકો ખ્યાલ તો ચીખ ઉઠે,
 ખુદા-કે વાસતે સાકી સુરાહી વ ગય-લા.
 લુટી નહો કીસી દીલકી બસી હુવં બસતી,
 બહોત હુલંક હે અકબર સદાયે વાવેલા.

ગઝલ-૬.

ગંજે શકરકા ખ્યાલ સાબર પીલા રહા હે,
 મરતો અલસતો બે-ખુદ બે દીલ બના રહા હે.
 કલીયર શરીફમેં હે એક સાબરી મસીહા,
 સુરહા દીલોંકો ને કે હમમેં જુલા રહા હે.
 સુફી બતાવ્યો કીસકી તાચ્ઝીમકો ખડે હેં,
 સાબીરકા તખ્તે તુરી આંખોંમેં આ રહા-હે.
 અફના હેં હમ-તો ખાદીમ મખદુમકે હેં બંદે,

બંદોમે' ખાસ બંદા સાબિર બના રહ્યા હે.
 ઝાહીદકો કયા બબર હે આખીદહી જાનતે હે,
 માઅશુક ઇશકે આશીફ બનકર દીખા રહ્યા હે,
 બે-તાબ હો-ગયે હમ સાબિરકા નામ આયા.
 સાબિરકા ઇશક હમકો બસ્ત્રીલ બના રહ્યા હે.

ગઝલ-૭.

લાઝીમ ચે ન-થા તુમકો હીલ લેકે ફગા કરના,
 મહરૂમ ચે ફિસમતકા ફીર કીસસે ગીલા કરના.
 હીલબરકી ખુશી કરના યા હીલકા કહા કરના,
 ઇસ ફીકમે' બચઠા હું આગે મુજે કયા કરના.
 પરહતા હું તેરા કલમા જપતા હું તેરી માલા,
 અય હુસ્નકે માલીક હમપર બી દયા કરના.
 ગયરોંકો ઝમાનેમે' સખ અપના બનાતે હે,
 ચે આપહીકા હે શેવા અપનેકો જુલા કરના.
 હીલ ચેને હીયા તુમકો કયા ઇસમે' ખતા મેરી,
 ચે હીલ હે યા આઈના હે ઇનસાફ જરા કરના.

ગઝલ-૮.

હુવા ખ્યાલ મુજકો તો ખાબમે', વેહ જમાલ અપના હીખા ગયે,
 ચે મહક લહક ચી લિબાસમે', કે મકાન સારા બસા યયે.
 હુમે' હાગે ગમસે છુલ ગયે, હુમે' માસીયતસે બચા ગયે,

વોહ નળી મેહ'મહ મુસતફા, કે સુયે અરથે-ફલા ગયે.
 ગુનેહ-ઝારોંકા ગમ લીયે, વોહ શફા-અતોંકા અલમ લીયે,
 વોહ મલકને જીનકે કદમ લીયે, વોહ ઝમીંયે અર્શ'સે આ-ગયે.
 ન હટે કદમ તેરી શહસે, કે યે આશીકોંકા તરીકા હે,
 જો સિતમ હુવા હસે સેહ-લીયા. જો કડી પડી વોહ ઠકા ગયે.
 વોહ હલીમા લેહ ખુલા નહીં, યે મુકામે ચુનો-અરા નહીં,
 તુ ખુશસે પુછ વોહ કેન થે, તેરી બકરીયાં જો અરા ગયે.
 હો! દુરૂહ તુમયે હજારહા, મેરે રાહ-નુમા મેરે ના-ખુશ,
 મેરા પાર જોડા લગા ગયે, મેરી દુમી નાવ તીરા ગયે.
 હમેં ઝીંઘીકી ખબર નહીં, રહે તો શામ તક સહર નહીં,
 અલો અબતો અકબર ગુજર નહીં, યહાં કીસ ખ્યાલમેં આ-ગયે.

ગઝલ-૯.

મેરી આંખોમેં મહીના શકલે અહમદ હીલમેં હે,
 કયું ન હુંડું મેં મેરી લયલા ઇસી મહમીલમેં હે.
 પુછતે હો કયું બલા મુઝસે તુમ અય મુનકર નહીર,
 કયા નજર આતી નહીં સુરત જો મેરે હીલમેં હે,
 અબરૂયે ખમ-હારકા ઝખમી હું હો મેરી ખબર,
 અય મસીહા જાન કુછ બાકી તેરે બિસમીલમેં હે.
 કેખકર રૂયે મેહ'મહ મુસતફા કેહતે હેં સખ,
 હમકો કેહતે હેં ખુશ વોહ પરથે હાઇલમેં હે.

ਫੀਲਫੀ ਨਹੀਂ ਭਾਉਮੇਂ' ਤੋ ਕਥਾ ਖੇਰੀ ਯਤਾ ਏ,
 ਏ ਧਾਨੇ ਧੁਫਾ ਏ,
 ਸਭ ਏ ਜੋ ਮੋਹਯਤਮੇਂ ਫੀਲੀਨੇ ਏ ਭਫਾ ਏ,
 ਆਫ਼ਤ ਏ ਯਤਾ ਏ.
 ਵਾਫੀਫ਼ ਏਂ ਧੁਤਸੇ ਫਥੇਂ ਸਯ ਫਾਫ ਏ ਮਾਯਯੁਮ,
 ਏ ਯਤਨੇ ਏਂ ਮਾਯਯੁਕ,
 ਓਨਕੇ ਵੋਫ਼ ਕਾਮ ਏਂ ਏ ਰਯ ਰਯਮੇਂ ਫਗਾ ਏ,
 ਫਯ ਓਨਸੇ ਵਫ਼ਾ ਏ,
 ਫ਼ਏਂਗੇ ਅਯਰ ਧੁਮ' ਤੋ ਮਨਾਫ਼ਿਯੇ ਧੁਮਏਂ ਫਮ,
 ਓਸਫ਼ਾ ਤੋ ਨਹੀਂ ਯਮ,
 ਪਰ ਓਫਨਾ ਮਾਯਯੁਕਫ਼ ਆਸ਼ੀਕਫ਼ਾ ਰਵਾ ਏ,
 ਓਸਯੇਂਫੀ ਮਯਾ ਏ.
 ਆਯਾਏ ਮੋਹਯਤਸੇ ਅਫਫਾਫੀ ਯਯਾਏ,
 ਏ ਯਮ ਨ ਫੀਯਾਏ,
 ਏ ਫਫ਼ ਵੋਫ਼ ਏ ਯਸਫੀ ਨਹੀਂ ਫਾਫ਼ ਫਵਾ ਏ,
 ਯੋਕਾਫ਼ ਫਯਾ, ਏ.

શાયદાકો લગે કોસને અંદાઝ તો દેખો,
કુછ ગચ્છોર કરો તો,
મરના હે તો મરનેકે સીવા કોન છયા હે,
આખીરકો ફના હે.

ગઝલ-૧૧.

ધરકાંકે ગુલ ખીલાદો બંદા-નવાઝ ખાન,
હીલકો ચમન બનાદો બંદા-નવાઝ ખાન,
ગય ખાકે ગીર પડે ગે મિસલે કલીમ લાખો,
જલવા જરા હીખાદો બંદા-નવાઝ ખાન.
ઉમરે રવાંકી ફિરતી ગીરદાખમેં ફંસી હે,
તુફાનસે બચાદો બંદા-નવાઝ ખાન,
દરપર ખડે હુયે હેં સુશતાકે હીલ લાખો,
પરહા જરા ઉઠાદો બંદા-નવાઝ ખાન,
ખ્યાસા હું બે-ખુદીયા મય-ખાનયે અઝલસે,
એક જામે મય પીલાદો બંદા-નવાઝ ખાન.
ઝોળે હુજકો શાહા અજમેરમેં ખુલાકર,
દરકા ગદા બનાદો બંદા-નવાઝ ખાન.

ગઝલ-૧૨.

તુ જહાં બન કનકે નીકલા ખલક હીવાની હુધ,
જામા ઝેખીસે તેરે કીસ કીસસે ઉરયાની હુધ.

અઢાહ અઢાહ કોસ કદર હે આશનાઈ હુસનો ઈશક,
 ખાલ ઉધર ખીખરે ઇધર દીલકો પરેશાની હુઈ.
 મુઝસે તુઝસે હો-ચુકો હે ગુફ-તગુ રોજે અઝલ,
 છુપને-વાલી હે કહાં આવાઝ પેહલાની હુઈ.
 હઝરતે ચુસુફને અછછા ગુલ ખીલાયા મીશ્રમે,
 ચાક હામાનીસે પયદા પાક હામાની હુઈ,
 મુઝકો દેવડી પર ખીઠા-કર આપ ઘરમે સો-રહે,
 આશીકી કાહેકી ઠેહરી યે તો દરબાની હુઈ.
 આસીયોંકો દેખકર આગોશે રહમતમે અમીર,
 બે-ગુનાહોંકો કયામતમે પશેમાની હુઈ.

ગઝલ-૧૩.

લગી સીનેમે આતશે ઇશકે નખી, મેરા હુડેસે મુજકો
 જગર ન-મીલા,
 કોઠે દીલકે ધુવે હુવા ખાક કશન, પતા રૂહકા જરમકા
 પર ન-મીલા.
 ગયા સહ-મયે શાહસે અર્થલી હીલ, ગયા જલ્દયે શૌકબી,
 ખાકમે મીલા,
 લગા જલકે કીરાકમે ઠેહને યે દીલ, મેરે સોઝકો સોઝે,
 જગર ન-મીલા.
 મેરે ઇશકી શાખ ન પુલી ફલી, મેરે દીલકી કીસી દીન
 કલી ન-ખીલી,

તેરે નખલે મુશલ્લે બાગે નખી, તુએ કુછ ન-મીલા
 ને સમર ન-મીલા.
 તુએ દેખુંગા મસજીદો દેરમેં આ, તેરા પુછુંગા કાઅબમેં
 બકે પતા,
 તેરી હેગી તલાશ બ-અરથે ઉલા, ચેરે દીલમેં અગર
 તેરા ઘર ન-મીલા.
 કોઈ તુઝસા મહ-રમેં રાઝ કહાં, કોઈ અયસા હે
 બંદા-નવાઝ કહાં,
 મેં ધીમુંગા જબીને ન્યાઝ કહાં, તેરે ફરસે અગર મેરા
 સર ન-મીલા.
 હુઈ હીજરે રસુલમેં ઉમ્ર બસર, વલે હાચે જલાલી
 ખસ્તા જગર,
 મીલે મીલનેકો ખલકમેં લાખોં બચર, કોઈ ગમકા શરીફ
 મગર ન-મીલા.

ગઝલ-૧૪.

આમાદા વોહ મીઝગારો હેં નાવક ફગની પર, ફગની પર,
 ફગની પર.
 મેંહ તીરોંકા બરસેગા ગીઝાલાંને ખુતની પર, ખુતની પર,
 ખુતની પર.
 હુન્નાયે હવાબી તો તન સાફ હો મયલા,

હૈ કતેજ યે આમા તેરી નાજુક બહની પર, બહની પર,
 બહની પર,
 સૈયાહ નહે રંજ અસીરાને કહસ પર,
 કર રહમ ગરીબોંકી ગરીબુલ વતની પર, વતની પર,
 વતની પર,
 માશ મુઝે ઉસને તેરે લબ યાહ હીલા-કર,
 આબિત હે મેરા પુન અકીકે યમની પર, યમની પર,
 યમની પર,
 કયા રૂઆ મીલા ઉસકે અમીર અર્શિ પહોંઆ,
 સર છસકા ઝુકા પાયે રમુલે મહની પર, મહની પર,
 મહની પર.

—→(૦)←—

મઝલી-૧૫.

હે તુરે મોહમદકી ઝલક રંજ યમનમે,
 શબેલમે' બેકેમે' ચમેલીમે' સમનમે.
 ગર ચેહી રહી આઝ મોહમ્મતકી બહનમે,
 ઉક બહીઆ કાપુર લગાતે-હી કહનમે.
 ઉસ કપરે આલમકે પસીનેકી ઝીયાસે,
 પુ મુશકે પુતનમે' હે યમક લાલે યમનમે.
 બે-કસ હુ'મે' આછઝ હુ' મહોનેમે' પુલાલો,
 મર બહીઆ ઘુટ ઘુટકે કહી રંજે મેહનમે.

ફર્યાદ હે ફર્યાદ હે અથ ઠા-વ-રે મેહધર,
 ઝોહરાકા ચમન લુટ લીયા યામકે બનમે.
 અકબર હે મેરા નામ સુના-ખાને નખી હું.
 બુલબુલસા ચેહકતા હું શુલીસ્તાને સહનમે.

ગઝલ-૧૬.

અથ પીરે મુગાં મુજકો અગર અપના કીયા આહે,
 ભરભરકે દીયે-ભા બસ સાગર ભે દીયા આહે.
 કયા ખુબ કરીશમા હે ઉસ સોજે મોહખમતકા,
 જલતા હે વોહ પરવાના છસકો-કે દીયા આહે.
 મય-ખાનયે મુરશીદસે પીપીકે મયે વહ-હત,
 વોહ કામ કીયા આહે છસકો-કે પીયા આહે.
 સાકી તુ રંગીલા હે મુજેબી તુ રંગ લાહે,
 પીતેહી મીલે વોહ રંગ ભે રંગ દીયા આહે.
 ભે ગરદીશે કિસમતસે વહ-શતસે ફટા હામન,
 ઉસ આકે ગીરેખાંકો કીસ હમસે સીયા આહે.
 મે'લી તો ફરીદી-હું સહકા મેરે મુરશીદકા,
 કેહલાઉ' સુહાગન મે' ગર આપ પીયા આહે.

ફરતે નાચુકથે' દિના મલકે દીખાતે ન-ચલો,
 ઇસ બહાનેસે મેરા ખુન બહાતે ન-ચલો.
 ક્યુંલ ઉભરે હુયે જોબનયે દુપટ્ટા કયસા,
 યે છુપાનેકો નહોં ચીઝ છુપાતે ન-ચલો.
 ચોંક ઉઠે ન કહીં ફીતના રાજે ચેહશર,
 ચોખ-દીદા ન-બનો ઠાકરે' ખાતે ન-ચલો.
 ઉનસે કેહતી હે જવાની કે હયાકો ટાલો,
 સાથ શરમીલો ચહેલીકો છુલાતે ન-ચલો.
 હઝરતે એમજલી સૈયદ હે' કોઈ જોર નહીં,
 રૂબયે આવે પયંબરકો ઘટાતે ન-ચલો.

ગમ્મલ-૧૮.

હમ મઈ હે' જોર ઇશક હે મરહાના હમારા,
 મહબુબે ઇલાહીસે હે ચારાના હમારા,
 મેહશરમે' બચા-લેંગે નબી મુજકો યે કેહકર,
 છોડો ન ઇસે યે તો હે દીવાના હમારા.
 કયા અય ફ-લ-કે પીર તેરા ખૌફ કરે' હમ.
 બાહેર તેરી ગરહીશસે હે કાશાના હમારા.
 કયું સાકીયે ગરફુ' તુ મેરી કરતા હે હાઅવત.

તુઝસે ન-ભાશ બયેગા પયમાના હમાશ.
 આકા હે નખી યોરે અલી અપના હે મવલા,
 મીલતા હુવા સલમાનસે હે અફસાના હમાશ.
 ફુદન હે વોહી કૌસરી ને બાકમેં હમકે,
 ઇસ વાસતે હે લેસ ફીશના હમાશ.

ગઝલ-૧૯

ઈલાહી શાહીડે કુશરતકા મતવાલા મુઝે કરદે,
 મયે ધરકાને વહફત શીશયે હીલમેં મેરે બરદે.
 લગા વોહ નુરકા મુરમા મેરી ચશમે બચોસ્તમેં,
 કે અસમેં દુર હો-બયેં કસાફતકે સબી પરદે.
 ઈલાહી કર અતા વોહ હીલ મુઝે અસમેં તેરી ધુન હો,
 ફકત એકે તેશહી સોહા હો યા રબ અસમેં વોહ સરદે
 તેરે બદે ઝમાનેસે હેં મુસ્તમ-ની તેરે હોકર,
 શેહન-શાહોંસે બેહતર હેં તેરી હરગાહકે બરદે.
 હવસ બબલક હે બાકી ગંજે કાફૂબી નહીં કાફી,
 ને દોલતસે કિનાઅતહી હો પુર વોહ હીલ તબંબર હે.
 અતા આસાનીયાં કર રહ-રવે રાહે હિદાયતકો,
 ભટકતા હો ને દરતે ગુમ-રહીમેં હસકો રહબર હે.
 ચેહી એકે ઇલતીબ સીફદીફી-યે ખસ્તાકી હે મવલા,
 છુરા હીલ હો તો અછછા દે ને અછછા હો તો બેહતર હે.

મઝલ-૨૦.

ઝો લા-મકાન વાલે અપના પતા બતા-જ,
 આંખેં તરત રહી હેં જલવા જરા દીખા-જ.
 મેં હુંકતા હું તુઝકો દીવાના-વાર હર સુ,
 ઝો શાહીદે હફીકી સુરત ઝુઝે દીખા-જ.
 દીલકો હે આહ તેરી આંખોંકો શેક તેરા,
 આ દીલમેં મેરે આબ ઝોર આંખમેં સમા-જ.
 ઘંઘોર છ:-પહી હેં ગફતલકી કયા ઘટાયેં,
 તુ અપ્પ બનકે આબ છોટા કોઈ લમા-જ.
 પ-તેમેં રંગ છસકા ઝોર શુલમેં છસકી બુહે,
 અથ ઈંદલીબે શયદા ઉસકા પતા બના-જ.
 નય-રંગીયે જહાંસે ઘબસ રહા હે સાબીર
 મક-રંગ ઉસકો કરદે નકશે દુધ મીટા-જ.

મઝલ-૨૧.

રસુલે હાશીમી સુમતાજ હેં યું સબ રસુલોં-મેં,
 કે બચસે હે શુલાબ અફઝલ ઝમાને-ભરકે પુલોં-મેં.
 ખડે હેં દસ્ત બસ્તા એકહી સફમેં ચહો ખાલીમ,
 ઉમુલે મિલ્લતે અહમદ હે બઝકર સબ ઉમુલોં-મેં.

જામાને મુસતફા થી તરજુમાને શુદ્ધ-તથે હાવર,
 અચર હે ઉનકે જુમલોંમેં તો હર્દ હે ઉનકે મકોલોં-મેં.
 પયંબરકે નવાસે થે ખુદાકે લાહલે કયસે,
 કે આ આ-કર જુલાતે થે ફરીશતે ઉનકોં જુલોં-મેં.
 ગયા મેં બાગમેં જબ યે સુનાયા મેંને જુલજુલકો,
 પસીના હે નબીકા શુલ ન-કયું ખુશખુ હો પુલોં-મેં.
 સનાયે મુસતફાને કૌસરીકો કયા કીયા નામી,
 હુવા હે કોલેજોં-મેં છક અરયા હે રુલોં-મેં.

મઝલી-૨૨.

ન તનકી મુધ ખુધ ન જાંકી પશવા, ન તુમપે મરતે
 ન અયસે હોતે,
 હવાસ કાયેમ ન-હોશ ખર જા, ન તુમપે મરતે
 ન અયસે હોતે.
 ખરાખ ખસના જલીલો રૂઝવા, ન તુમપે મરતે
 ન અયસે હોતે,
 હુવા જો તકદીરકા ચા લીખ્યા, ન તુમપે મરતે
 ન અયસે હોતે.
 હુયે હેં જો-ઝાર અપને છસે, યે હાલ દીલકા કહેં કીમીસે,

રહી ન છોડેકી અખ તમન્ના, ન તુમપે મરતે
ન અયસે હોતે.

અનીસ હસરત જલીસ અરમાં, રફીઃ પુરકત શફીઃ ફિરમાં,
ખ-લીહે ગીરીયાં ખ-લીલ તમન્ના, ન તુમપે મરતે
ન અયસે હોતે.

મેરે જનાએકો અય અઝીઝો હરે સીતમ-ગર પે મેરખકે કેહના,
તુમ્હારી પુરકતને ઉનકો મારા, ન તુમપે મરતે
ન અયસે હોતે.

મઝલી-૨૩.

અજ હર્દે બે-કશરમ ક્યાંહ-રસ ઇલાહી,
કસ નીસ્ત જુઝ તુ યારમ ક્યાંહ-રસ ઇલાહી.
મીસકીન હર્દે-મંદમ શોરીફા ચું સીપન્દમ,
મયેર અજ તુ લીલ ન બંદમ ક્યાંહ-રસ ઇલાહી.
શબહા બસે તપીદમ ગમહા બસે કશીદમ,
અકતુ' બબ્બ' રસીદમ ક્યાંહ-રસ ઇલાહી.
ખીમાર ના-તવાનમ બર લીબ રસીફા બનમ,
જુઝ તુ લીગર ન-હાનમ ક્યાંહ-રસ ઇલાહી.
તહબ અસ્ત ઝીંદગાની એહરમ શુદા જવાની,
તહબીરહા તુ હાની ક્યાંહ-રસ ઇલાહી.

દીલ મેરો બલાહા કરદમ બસે ખતાહા,
બર નકસ ખુદ જાહા કયાઈ-રસ ઇલાહી.

ગઝલ-૨૪.

દીલ મેરા બનઘે તસલીમો રખા હો-બયે,
યા ઇલાહી મેરી મકસુલ દુઆ હો-બયે.
ચેહી ખાહીશ ચેહી અરમાન ચેહી હસરત હે,
ચેરી હસ્તી તેરી ઉલફતમેં ફના હો-બયે.
કયેસકી તરેહ બટકતા ન-ફીરું જંગલમેં,
યાદ મંઝીલકી મેરી રાહ-ગુમા હો-બયે.
હુતરે ઇસ રાહકા નાસેહ કોઈ ઝુલસે પુછે,
ચાહબી હો-તો ચાહખખતમેં ગઠા હો-બયે.
ખય ફલક કયા તેરે નઝલીક ચેહી હે ઇનસાફ,
હમ તરસતે રહેં ગયરૌંકા બલા હો-બયે.
ફીર તો જીનેકા મઝાહી ન-રહે દુ-યામેં,
આપકી યાદ જો હાતીફસે જુદા હો-બયે.

ગઝલ-૨૫

ખુબી જો દીલયે દીલમેં ફીઝા મદીને-કી,
નસીમે ખુદકે સમઝા હપા મદીને-કી.

ਘਾਨਾ ਮਾਅਦ੍ਰਿਤਕਾ ਫੜਨ ਛੇ ਮਦੀਨੇਮੇਂ,
 ਘੁਛਾਕਾ ਅੰਯ ਛੇ ਫੈਲਤ-ਸਰਾ ਮਦੀਨੇ-ਕੀ.
 ਛਸਨਕੇ ਸਭਤੋ ਰੰਗਨ ਮੀਛੀ ਛੁਸੇਨਕੇ ਸੁਭੰ,
 ਯਈ ਨਵਾਸੋਮੇਂ ਕਯਸੀ ਛੀਨਾ ਮਦੀਨੇ-ਕੀ,
 ਬੁਛਾ ਛੇ ਫੀਲ ਮੇਰੇ ਸੀਨੇਸੇ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਪਰਵਾ,
 ਪਰ ਆਰਜ਼ੁ ਨਹੋ ਫੀਲਸੇ ਬੁਛਾ ਮਦੀਨੇ-ਕੀ.
 ਤਮਾਮ ਬੁਭੰ ਮਆਸੀਛੇ ਛੇਂ ਮਝੰ ਯਾਥੰਯ;
 ਮੀਛੇ ਕਰਾਯੀ ਜੇ ਆਛੇ-ਸ਼ੀਕ੍ਸ਼ਾ ਮਦੀਨੇ-ਕੀ.
 ਤੁਕਛ-ਛਮ ਆਪਕਾ ਛੇ ਜੁਰ ਸਾਰੇ ਆਲਮ ਪਰ,
 ਛੁਛੰ ਛੇ ਅਥੰਸੇ ਪੇਛਲੇ ਯਿਨਾ ਮਦੀਨੇ-ਕੀ.
 ਕਮਾਲ ਛਿਨ੍ਹਮੇਂ ਫੀਲ ਤਾਂਯ ਛੇ-ਰਛਾ ਛੇ ਅਮੀਰ,
 ਛੀਆ-ਛੇ ਜੁਸਅਤ ਅਯ ਯਾ-ਘੁਛਾ ਮਦੀਨੇਕੀ.

ਗਉਲੇ-੨੬.

ਫੀਲ ਵੇ-ਗਯਾ ਛਮਾਰਾ ਛੀਲਫਾਰ ਛੰਸਤੇ ਛੰਸਤੇ,
 ਕਯਾ ਕਾਮ ਛਰ ਗਯਾ ਯੋਛ ਯਾਰ ਛੰਸਤੇ ਛੰਸਤੇ.
 ਯਾਰੋ ਕਰਾ ਯਛੋ ਤੁਮ ਲਾਵੇਂ ਛਿਸੇ ਮਨਾਕਰ,
 ਯੋਛ ਛੇ-ਗਯਾ ਛੇ ਛਮਸੇ ਜੇ-ਯਾਰ ਛੰਸਤੇ ਛੰਸਤੇ.
 ਮਯਛੀਸਮੇਂ ਆਸ਼ੀਛੇਂਛੇ ਅਯਤ੍ਰੁ ਤੇਰੀਛੇ ਛੇਘੁੰ,
 ਆਪਸਮੇਂ ਅਲ ਰਛੀ ਛੇ ਤਲਵਾਰ ਛੰਸਤੇ ਛੰਸਤੇ,

યારો સહેલ સમઝો તુમ હાલ ના-તવાંકા,
અયસા નહો મરે થેહ ખીમાર હંસતે હંસતે,
ગર શૌક દીઠકા હે પહોંચેંગે ઉસકે ઘર તકે,
દેખેંગે હમ મુસાફીર દીવાર હંસતે હંસતે.

ગઝલ-૨૭.

મુબારક હેં મીલા હે છનકે ગિરમીલાહ-કા સેહરા,
વોહ ઉંચા સર હે છસપર હે ફના-ફીલાહ-કા સેહરા.
શરફ અયસા નુખુવતકા મોહમદકે દીયા હકને,
કે લેખ ગુંધકર સન્ધ્યા કલામુલાહ-કા સેહરા.
અજબ અંદાજસે આઈંગે મેહશરમેં ગુલામ ઉનકે,
સરો-પર તાજ રૌશન ઓર અતી-ઉલાહ-કા સેહરા.
નફી ઇસબાતકે સબ ગુલ ખીલાયે એક કલમેસે,
જો બાંધા લા-ઇલાહ કેહકે ઈલ-લલાહ-કા સેહરા.
મોહમદકી મોહબ્બતકે સબબ ઉનકે ગુલામોંકે,
પ્રદાને પ્રક દીયા હે કુમ બે-ઇબનીલાહ-કા સેહરા.
મીલેગા અય સૈયદ અબ રાજે મેહશરમેં તુમેં હકસે,
અમકતા જગ-મખાતા તાજ સલ-લલાહ-કા સેહરા.

મઝલ-૨૮.

વેાહ નુરે જાતે રખી કીસ કીસ અહામેં આયા,
 અહમદકા મીમ બનકર સહલે-અલામેં આયા.
 અહમદ બને મોહમદ મહમુદ ઝોર હામીદ,
 બનકર શફીયે મેહશર રાજે જામેં આયા.
 અહમદકે હી તસલી લા-તક-નતુ સુનાયા,
 ઉન્મતકી કી તશફફી મુશકીલ-કુશામેં આયા.
 અહમદકા અબ્ર ઉઠકર બરસા ઉમંડ ઉમંડ-કર,
 વેાહ તો રાત બનકર કાલી ઘટામેં આયા.
 પીપીકે પાક હોકર ઝમ ઝમકે જામ પય-હમ,
 ચલ ચલ હરઝોક મોઅમીન ફીર અપની જામેં આયા.
 લયલામેં નાઝ હોકર મજનુમેં ઇશક બનકર,
 યુસુફમેં ઇશક બનકર ઝુલફે દોતામેં આયા.

મઝલ-૨૯.

તેશ હરબાર શાહાના રીક્ષા પીર નુરહીન,
 મેરી સુરત ફકીરાના રીક્ષા પીર નુરહીન,
 ખ્યાલે માઅરેફત તેશ પરી બન બનકે આતા હે,
 હુવા હું હુમયે લીવાના રીક્ષા પીર નુરહીન.

છુઝાદો તીશનગી મેરી પીલાદો આજ તો ભરકર,
 મયે વહ-હતકા પયમાના રીફાઈ પીર નુરફીન,
 શરાબે માઅરેફત-સે જુમતે હેં મસ્ત હોજો-કર,
 અજબ તેરા હેં મયખાના રીફાઈ પીર નુરફીન,
 મયે વહ-હત પીલઈ તુમને અહલે ધરફાંકો,
 હમેલી કરદો મસ્તાના રીફાઈ પીર નુરફીન.
 સયદે મઝલુમકો દુન્યાકે ઝગડોસે રીફાઈ દો,
 સુનો ઉસકાલી અફસાના રીફાઈ પીર નુરફીન.

ગઝલ-૩૦.

ફીરાકે બનાંમેં હમને સાકી લાહુ પીયા હે શરાબ કરકે,
 તયે અલમને જીગરકો ભુના તો ખાયા હમને ક્યાબ કરકે,
 નયા કરીશમા નઈ અઢા હે ગઝલ હેં વોહ ફિત્તા-ગરકે ગમઝે,
 જરા જો રૂખસે નિકાબ સરકા તો મારકાલા હિબાબ કરકે.
 મેરે જનાઝેપે મેરા કાતીલ નમાજ પરહ-કર ચેહ કેહ રહા હે,
 હે અબ તોં સરસે અબાબ ઉતરા ચેલા-હું કારે સવાબ કરકે.
 ન-પુલ પુલપુલ ખુશીમેં હરગીઝ જો શુલકે પુલા નહીં સમાયા,
 ગયા વોહ અતારકી દુકાં-પર તો બિયા ઉસને શુલાબ છકે.
 ફકીર મીસકી ગઢા બીકારી કહાં થે અયસે નસીબ મેરે,
 જહે મુકદ્દ-કર પુકારતે હેં વોહ મુજકો આલી જનાબ કરકે.

ગઝલ-૩૧.

સોતા હે ગલે લગકે ને વેહ યાર પલંગ પર,
 કયા નાચો અહાસે,
 આતી હે લપટ પુલોકી મેહકાર પલંગ પર,
 ઉસ બંદે કમાસે.
 હે મુખ ને પોશાક તો ઉસ ગોરે બદન પર,
 સજતી હે સબવટ,
 રખતા હે અજબ તરેહ કર ગુલસા પલંગ પર,
 આંચલકી છલાસે,
 સાકી મેં તેરે સહકે જરા બમકો ભરકે,
 ને શૌક સીવા હો.
 ને સાથ રહું યારકે શરસાર પલંગ પર,
 સર મફત નચેસે.
 હે આરઝુ દીલકી ને વેહ આગોશમે આવે,
 ખાહીશ હે ચેરી ચેહ.
 સો-બવે તો બહાં મેં બલહાર પલંગ પર,
 મિત્રત હે ખુદાસે.
 રંગીની તેરે શેઅરકી સુન સુનકે હંસી અબ,
 સુચતાકે હુવો દીલ,
 તુ ખુશ રહે ઓર પાસ હો દીલહાર પલંગ પર,
 હર રોજ રખાસે,

ગઝલ-૩૨.

સુઝે હશ્મેં બખ્શવાયે બનેગી,
 યે બીગડી તુમ્હારે બનાયે બનેગી.
 બ-બુઝ દીક હરગીઝ ન-માનેંગી આંખેં,
 તુમ્હેં અપના જલવા દીખાયે બનેગી.
 બે આયેગી મેહશરફી નૌબત તો ઉનકે,
 શકાઅતકે ઠંકે બખ્શયે બનેગી.
 બુરા યા લલા હું મગર આપકા હું.
 મેરે હાલ પર રહમ આયે બનેગી.
 છુયેગા ન યું તો કહી મેહરે મેહશર,
 તુમ્હેં રૂખસે પરદા ઉઠાયે બનેગી.
 સરે કૌસર અય કયેરે મુઝ બાદા-કશકે,
 ઉન્હેં રહમ ખાકર બુલાયે બનેગી.

ગઝલ-૩૩.

જમ વોહ માહે ઝીરખ અશ્રુપુલ-અંબીયા, રૂપે તાબાંસે
 પરદા ઉઠને લગા,
 ર ઝુલમત હુઈ હુવા રૌશન જહાં, હર તરફ જલ્વયે
 હકે દીખાને લગા.

ફીર તો ચારે તરફસે થે આઈ સદા, આજ પયદા
 હુયે અહમદે મુસતફા,
 કુદ્ બાતીલ હુવા દીન રૌશન હુવા, સીકયે ઇસલામ
 સખ પર જમાને લગા.
 બહરે ગમમેં હુયે ગર્ સખ બાદશાહ, કાખ કિસરાકા હય-
 બતસે ગીરને લગા,
 ચાર બનીબસે. કલમેકી આઈ સદા, લખે મોઅજ્જા
 અસદમ હીલાને લગા.
 બેકે સુખા શજર થા વોહ સખ ફલ ગયા, ખુશખુ આને લગી
 સખ ચમન ખીલ-ગયા,
 સહને શુલશનમેં ખુલખુલકી હે ચોહ-ચહા, યું હરચોક
 જાનવર શુલ મચાને લગા.
 આગ ફારસકી એક દમ સલી ખુઝ ગઈ, અતની રસમેં
 કુદ થીં દુર કી,
 જખસે જગને લગી વોહ શમેઅ નુરકી, મીસ્લ પરવાના
 સખકો જલાને લગા.
 તેરે નાકીસકી હે ખસ થેહી ધલતીબ, મુનકે જલદી હો
 પુરી બ-રાહે ખુદા,
 ઇસ હાઈસે મુયે મદીના ખુલા, વર ન તસકીન હે
 દીલ ડીકાને લગા.

ગઝલ-૩૪.

ફીસાકે દુરીમે' તઠપું' શાહા, બતાઓ મેં દીલ-ફીગાર
કબ-તક

રહે તપીશ ખવાલ આબરુમે', એ દીલે બે-કરાર કબ-તક.
ન ખાઓ ખુર હે ફિરાકે શાહમે', હે આગસી લગી તન
બદનમે',

અબલ ભો આના હે જલલ આબ, કડું મેં અબ ધંતેઝ
કબ-તક.

ઉઠાયે ફીરતી હે ખાક મેરી, પસે ફેન્ન દરતે હીન્દ-હીમે',
મેરી તરફસે રહેગા દીલમે', સખા યે તેરે ગુબાર કબ-તક.
દીખાડે અબ ખાબ-હીમે' જલવા, હું ખક'-સા મુઝ-તરીબ
મેં શાહા,

ન તાબે ઘણત અબ રહી હે બાકી, રહે યે અશમ
અશક-માર કબ-તક.

કલી તો બખ્ત અપના હોગા યાવર, ભો ગુલશને
લીખા બના હોગા,

ફીરાયેગી હર બહર પદેશાં, એ મરદીશે રાજગાર કબ-તક.
ખુદારા અબ તો ખુદાઈ-યેગા, રૂખે મુનવર દીખાઈયેગા,
મુસીબતેં હીજકી ઉઠાયે લલા, શાહા યે બને-બાર કબ-તક.

મઝલ-૩૫.

જો હે' ઉલટમે' કામીલ ઉનકી સુરત અયસી હોતી હે,
 છુમ્હારે આશીકે સાદીક-કી સુરત અયસી હોતી હે.
 ખુદાઈ ચેફતા તે કયા ખુદા હે ચેફતા ઉનકા,
 ચે કેહતો હુસ્ને યુસુફસે કે સુરત અયસી હોતી હે.
 ન-ભુલે વોહ કીસી હાલતમે' અપની ઉમ્મતે આસી,
 ઇનાયત ઇસકો કેહતે હે' ઇનાયત અયસી હોતી હે.
 ખુદાકો ઉમ્મતે મહબુબબી મહબુબ હકી હે,
 મોહબબત ઇસકો કેહતે હે' ઇનાયત અયસી હોતી હે.
 મયે ઇશકે નબી પીપીકે મે' અય કયેફ કેહતા હું,
 કે અય રીઝો શરાબે પાકો તીનત અયસી હોતી હે.

મઝલ-૩૬.

વોહ મોંહસે મેરે નીકલે ખાત, યા મહબુબે સુખહાની,
 બરાયે કાઝી-ઉલ હાજત, યા મહબુબે સુખહાની.
 કરમસે તેરે હર સુરકીલ મેરી આસાન હોતી હે,
 પચહા કરતા હું-મે' દીન રાત, યા મહબુબે સુખહાની.
 હસબ હે આપકા અહીં નસબ હે આપકા અહીં,
 કે હો તુમ સૈયદુસ-સાદત, યા મહબુબે સુખહાની.

તૈસ કંઝઝૌ કરમ હે રોજે મેહશર વર ન યાં કયા હે,
 ઈમાદત હે ન કુછ હે તાઅત, યા મહબુબે સુખહાની.
 ગઝમ હે આપકા કેહલાઈ ઝોર અફકારે દુન્યાસે,
 રહું રંઝુર મેં હય-હાત, યા મહબુબે સુખહાની.
 વસીલા અપની બખશીયાકા ઝહીરી જાનતા હે,
 લીખે જો સંદ ચે અબયાત, યા મહબુબે સુખહાની.

મઝલિ-૩૭.

નશાં પાયા તુમ્હારા હમને ખુદ જિ-નશાં હોકર,
 કે જો હરબાઈ રેહતે હો મગર સબસે તુમાં હોકર.
 છુપે હો કયા પહોંચ જાઈગે વાલી હુંઠને-વાલે,
 અબસ ઇતરા રહે હો તુમ મકીને લા-મકાં હોકર.
 જો છુપના યા તો હરશયમેં ઝુહુર અપના લીખાયા કયું,
 તુમ્હેં દેખા હે હમને આશીકે રૂથે જુતાં હોકર.
 તસદ્-દુક હસ હયાકે સામને આનેસે શરમાના,
 મગર રેહના સદા ઇસ ખાકકે પુતલેમેં જાં હોકર.
 છુપા સકતા નહીં સુખતાર રાજે ઇશકકો દમ-બાર,
 બહોત હે પેટકા હલકા કીસીકા રાબદાં હોકર.

મગસ-૩૮

મતલબ નહીં હે બાગે છનાંકે હુમલસે,
 સુઝકે ખુદા મીલાયે ખુદાકે રસુલસે.
 યા રબ તેરે હબીબકે હરપર મેં મરમીદું,
 પાયે થરફ દુઆ મેરી બાબે કુબુલસે,
 મેરી જખીં હો ઝોર તેરા સંગે આસતાં,
 તકલીફકી છલા હો તેરી ખાકો પુલસે.
 હિમાન છુલકો કેહતે હેં હે ધરકે સુલતકા,
 મતલબ નહીં હે સુઝકે કુરો વ હુમલસે.
 ગયા ખાકે જબ ગીરાતો મેં પહોંચા હુજુર તક,
 હાથ આ-ગયા હે બામે તરકકી ઘુબુલસે.
 મગસુમ હું મેં બાગે રિઝાલતકા ઈંદલીબ,
 હીવાન સબઈ નાઅતે પયંબરકે પુલસે.

— ❦ (૦) ❦ —

મગસ-૩૯

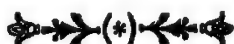
હીલમેં ખયાલે દુરમન અય બાન રેહ ન-અયે,
 યાને ખુદાકે ઘરમેં શયતાન રેહ ન-અયે.
 કાઅમેસે કયું ખુતોંકો ઝાહીદ નીકાલતા હે,
 યે ખાનયે ખુદા હે વીશાન રેહ ન-અયે.

આર્થિક કલ્પ કરના પામાલ લાશ કરકે,
 કાલીલકા કોઈ મેરે અરમાન રેહ ન-ભયે.
 હમકો તો હે મીટાયા અય આસમાન તુને,
 દુરમન-ફીલી હમેશા યેહ શાન રેહ ન-ભયે.
 ગુમનામ ફી દુઆ હે સુખહો શામ યા રખ,
 તેરે સીવા ફીસીકા એહસાન રેહ ન-ભયે.

મઝલ-૪૦

અલો દેખો મદીનેમેં કે વોહ સરકાર કયસી હે,
 વહાં ફરહત હે કયસી રૌનકે દરબાર કયસી હે.
 ઉઠાકર સર લઈનેકે કહા કુચતોંકે પુચતોંસે,
 કહો કયું બુલ-ફીકારે હયદરે કરસાર કયસી હે.
 ખુલે બાતે હેં મેરે અયેબ હંગામા હે મેહચરકા,
 દીખાદે શાને સત્તારી મેરે સત્તાર કયસી હે.
 અલે જન્નતકે જબ આસી કહા શાને કરીમીને,
 બુનેહ-ગારો કહો કયું રહ-મતે ગફકાર કયસી હે.
 નહીં. ગો પાસ મેરે કુછ મગર કયા બૌક હે સુબકો,
 ફુગાં દોલમેં મેરે યાદે ચહે અબરાર કયસી હે.

મઝલ-૪૧

તેરે રૈએપે યા શાહે ઉમમ જાને હુઝી નીકલી,
હજારોં નાઝ કરતી અપની જાને નાઝનોં નીકલી.
વોહ શાને કીબ્રીયા નીકલી યે શાને મુરસલી નીકલી,
શરફમેં કાઅબસે બઢકર મલીનેકી ઝમી નીકલી.
જલાકર ખાક કરદેગી તુએ યે ગરદીયે ગરફું,
નખીકે હીજમેં મોંહસે ને આહે આનર્ધી નીકલી.
કુછ અયસી શાનસે મહબુબે હક આયે સુયે જન્નત,
અબાસે દુરે ગીલમાંકે સઢાયે આફરી નીકલી.
કલીમ અછછે ખીલાયે તુમને જોહર નાઅતે અહમદમેં,
અબાસે હર સુખતઢાં-કે સઢાયે આફરી નીકલી.

મઝલ-૪૨.

તસબુરમેં હે જબસે રૂયે મોહંમદ,
મુએ રહતી હે છત્તલુ-યે મોહંમદ.
લગાયે બ-સઢ શૌક આંખોંમેં ઉસકો,
મીલે ગર હમેં ખાકે કુયે મોહંમદ,
મુખારક હો઼ા ઝાહીઢકો઼ા ફીરહોસે રીઝવાં,
ફીઢા મેં-હું ઝોર હો઼ા યે કુયે મોહંમદ.

શકુંભ-શાહે આશ્રમ શક્તિયે કયામત,
 ઝહે ઇજાતો આળસ્યે મોહંમદ.
 બહોત દીલ હે બે-તાબ પુરકતમે' ઉતકી.
 દીખાદે ખુશ જલ્દ રૂયે મોહંમદ.
 તમન્નાયે હયરાં ચેહી હે ઇલાહી,
 રહે રાને શબ અરનજુ-યે મોહંમદ.

ગઝલ-૪૩.

શકીલ તુમ હો હસીં તુમ હો નાઝનીં તુમ હો,
 ને કુલસે પુછા તો દુન્યામે' બસ તુમહીં તુમ હો.
 ખુશકી શાન ફીરે હમ આક જાનતે બરસે,
 તુમહેં ને દેખા તો શાહ રગ-સેબી કરીં તુમ હો.
 યે ઘર તુમહારા હે સુરત જરા તો દીખલા-હો,
 હમારે આ-ન-યે દીલમે' અગર મકીં તુમ હો.
 કુઝે હે નાઝ કે થે બખ્તકા સુઘેમાં હું,
 ને આતીમે દીલકે અગર નગીં તુમ હો.
 અઝીઝ રાઝે મોહબબત ખુશ ન બચરાં પર,
 ખુશકે ફઝલસે જબ ઇતને દુશ્મીં તુમ હો.

—❦❦❦—

ગઝલ-૪૪.

આજ વોહ ફક ગયે હમમે મનાયેં કયુંકર,
 નહીં આતે નહીં આતે ઉન્હેં લાયેં કયુંકર,
 જમ મેં ઉઠતા હું, તો સીનેસે તીપટ જાતે હેં,
 કીસકા દીલ લાયેં ઉન્હેં છોડકે જાયેં કયુંકર.
 મેરે દુશ્મન ઉન્હેં હર રાજ ખાતે દેતે હેં,
 વોહ નહીં જાતે કરતે હેં જાયેં કયુંકર.
 આહકી હમકો ધજાત હે ન ફર્યાદકી હે,
 જો કુછ ઇસ દીલમે ગુજરતી હે સુનાયેં કયુંકર.
 રાજે ઉલફત તો છુપા-લેં દોષ દુશ્માર નહીં,
 ખ્યાલકી આંખકો લેકીન વોહ છુપાયેં કયુંકર.

ગઝલ-૪૫.

તેરા જલવા હે આંખોંમેં નિગાહોંસે નીહાં તુ હે,
 મેરા દીલ અર્થ હે તેરા જહાં રેખો વહાં તુ હે.
 હરમમેં તેરી શોહરત હે સનમમેં તેરી સુરત હે,
 કહે કીસ તરફમેં દોષ વહાં તુ હે વહાં તુ હે.
 શજરમેં ગુન્ચા વ ગુલમેં ફુગાંમેં આલે બુલબુલમેં,
 નગરમેં દીલમેં પીન્હાં હે રખો પયમેં નીહાં તુ હે.

યે દીલ હે કુંહતા તુઝકો છબર હે મુઝતા તુઝકો,
 તુ બાતીન હે તુ બાહીર હે મકીને લા-મકાં તુ હે.
 કહીં કતરા કહીં ફરીયા કહીં શુલશન કહીં સહરા,
 કહીં વહદત કહીં કસરત અજબ રાઝે નીહાં તુ હે.
 જમાના તેરા શયદા હે ફીદાયે ફયે ઝેબા હે,
 યે બંદા તેરા શયદા હે બખ બાને જહાં તુ હે.

ગઝલ-૪૬.

ખુશ બ-કુયે બનાં ખસ્તા ખરાબ દીદમ,
 માઝશુક રાઝે આશીક અંદર ફિજાબ દીદમ.
 તીરે નજર તુ મારા મજરૂક સીના કરદી,
 કબ આહે સોઝે આતશ દીલરા કબાબ દીદમ.
 દીલે મન અઝીં બ-હસરત જલવા કુની બ-દીગર,
 મહરૂમ શુક બ-દીદાર બર ફે નિકાબ દીદમ.
 બર હુસ્ને ખીશ અય બાં અઝ મન મકુન તકબુર,
 બાશક કે ચંદ રોઝા હુસ્ને શમઃબ દીદમ.
 પરવાના ઇશક દારદ બર ફયે શમઆ રૌશન,
 બુલબુલ ફીદાઈ અઝ બાં બર ફે શુલાબ દીદમ.
 શાહીદ કે દીલ યે બંદી અંદર સરાયે ફાની,
 હમરે યુનીં બ-ફરીયા મીસલે હુબાબ દીદમ.

મઝલી-૪૭.

આંખો-વાલા તેર જોખનકા તમાશા દેખે,
 હી-દ-યે કુરકો કયા આયે નઝર કયા દેખે.
 તુઝકો દેખે કે તેરા નાઝો કવીરમા દેખે.
 ચાર યે હી-દ-યે હયરત-ઝકા કયા કયા દેખે.
 રૂખે રંગીન તેરા જો અય શુલે રાખના દેખે,
 હીર ન શુલશનકી તરફ બુલબુલે શયદા દેખે.
 આંખ જખ ઘંઠ કરે ચારકા જલવા દેખે,
 વોહી ખ્યાસા રહે જો ખાળમેં દવીયા દેખે.
 અશમે મજનુસે અગર પરદયે ગફલત ઉઠ જાયે,
 અપને હીલમેં વોહ જમાલે રૂખે લયલા દેખે.

મઝલી-૪૮.

લસકા હામી અહમદે મુખતાર હે,
 ઉચકા બેઠા હો-જહામેં પાર હે.
 કયા કહુંગા હુરકા મેં અય ખુદા,
 દીલ તો ઉસકા તાલીમે દીકાર હે.
 ચાર છે બોસેહી હમકો દીલયે,
 વજુદમેં મર આપકો ઈનકાર હે.

ખુલ્લું હો તુજકો સુખારક ઝાહીદા,
 અગામી મસકાત કુચયે દીલદાર હો.
 મસલ્લો મંદરસે કયા હુચરાંકો કામ,
 નરસયે ઉત્તરમે વોહ સરશાર હો.

અઝલ-૪૯.

નો સાદા દરકકા વાહે ખરીદારે મોહમદ હો,
 નો દીલ પેદલુમેં રખત હો તો બીમારે મોહમદ હો.
 તુજે દરદાર હો અથ દીલ નો લજજત જામે કૌસરકી.
 શરાબે દરકે અહમદ પીકે સરશારે મોહમદ હો.
 શરાબે દરકે પીનસે સુજે દનકાર કયા સાકી,
 ઝીયાયે માહિ બતહા હો નો શુલઝારે મોહમદ હો,
 જુદાઇસે તડપ કર હીંમેં બ-હોશ હો-જાહિં,
 જખ આહિં આપ મેં યા રખ તો દરબારે મોહમદ હો.
 તડપ જાતા હો દીલ બાસીત ખ્યાલે રૂયે અનવરસે,
 તમન્ના હો ઇન આંખોંકી કે દીદારે મોહમદ હો.

અઝલ-૫૦.

હુધકા જખ લીકા પરદા અજબ યે માજરા દેખા,
 છસે બંદા મેં કેહતા યા વોહી મેને ખુદા દેખા.

કાઈ પુછે જો મુઝસે ઈશક-બાઝીયે' હે કયા દેખા,
 તો કેહદે અરે ગાફીલ ખુદા દેખા તો કયા દેખા.
 જો કાઅબા દેખ આયા તુ તો ફીર કયા હો-અયા બાહીદ,
 અગર ઉસકો ન દેખા ઓર કુછ દેખા તો કયા દેખા.
 નહીં દેખા નમાઝોમે' તેરી હમને નહીં દેખા,
 જો હમને ઈશક-બાઝીયે' અય બાહીદા દેખા.
 હરમયે' દેરમે' મસજીદયે' ખુત-ખાનેયે' અય બાહીદ,
 હસીકા તજકેરા પાયા વોહી જલવા-નુમા દેખા.
 ઇધર યોરે અબા' હે ઓર ઉધર નાકુસકી ધુન હે,
 કહીં દેખા ઉસે મોઅ-મીન કહીં કાફીર બના દેખા.
 કિનાઅત લાઝીમી હે તાલીમ પુકરાકો અય મુસા,
 તુઝે તો મુખતીલા હીરસો હવામે'-હી સીવા દેખા.

—❦❦(૦)❦❦—

મઝલ-૫૧.

મેરા મદીનેયે' યા રખ મુકામ હો-બયે,
 વહીંયે ઉમરે હો-રાના તમામ હો-બયે.
 તેરી જનાબે મુકદ્દસયે' સરવરે આલમ,
 કુખુલી મેરા ફરહો સલામ હો-બયે.
 જો જાન બયે ચહીલીકી તેરે રોઝે પર,
 તો આશીકાને મોહ'મદમે' નામ હો-બયે,

ચે આરજી હે કે અક બાર ઝીંઘગાનીમેં,
 હરે હુઝુરપે હાઝીર ગુલામ હો-બાયે.
 ખુદાકે વાસ્તે અબ તો નિગાહે હુદ્દે કરમ,
 ઇંધર બી અય શહે-વાલા મુકામ હો-બાયે.
 ઝખાંસે કેહતા હું મેં લા ઇલાહા ઇલ-લલાહ,
 કરમ કરીમ ઇલાહી તેરા તમામ હો-બાયે.

ગઝલ-૫૨.

સાકીને મુજકો બામ ફનાકા પીલા દીયા,
 જબ બે-ખુદી હુધ તો ખુદીકો મીટા દીયા.
 હયરતકી બહે કયા મેં કહું અપની સરગુશરત,
 મરનેસે પેહલે મરનેકા કુચા દીખા દીયા.
 દેખા જો ગઝોરસે તો કહીં ગયરકા બુબુદ,
 એક હર્ફ થા જો દીલસે દુધકા મીટા દીયા.
 કયુંકર રહે ન સામને તસવીરે ચાર,
 પરદા જો હરમ્યાંમેં પડા થા હીઠા દીયા.
 બેગુન ખુદાકી રાહપે કાયમ રહા મુલામ,
 વહકતકા રાહ-મુમાને જો રાસ્તા ખતા દીયા.

ગઝલ-૫૩.

જબસે મુના હે હમને છકરે જમાલ તેરા,
 તઠપા રહા હે દીલકો શૌકે વિસાલ તેરા.

હર રંગમેં નિહાં હે તૌહીદે જાતે મુતલક,
 અઢનાસા એક હે યે વસદે જમાલ તેરા.
 નેઅમત વોહ કેાસી હે બખશી નહીં જો હમકો,
 હમપર બડા કરમ હે અય જુલ-જલાલ તેરા.
 મેહફીલમેં બયેઠતે હેં જબ મીલકે ચાર સુરી,
 આતે હેં વજદમેં હમ સુન સુનકે હાલ તેરા.
 ગો જાનતે હેં હમબી માઅનીયે નહનો અકરબ,
 ફરીસે સખત તર હે લેકીન વિસાલ તેરા.

મઝલ-૫૪.

તેરા આંખોમેં ફીરના હીલમેં યું મસ્તુર હો-જાના,
 હમારે સામને રેહકર હમીસે દુર હો-જાના.
 ઇલાહી અજદે ખાકી-મેં તેરા માઅમુર હો-જાના,
 અનલ-હકકી સદા બનકર હમે મનસુર હો-જાના.
 કરીશમે સુન ચુકે હેં હમ સદાયે લન-તપાનીકે,
 તેરા મુસાકી ખાતીર તુરે શમેઅ તુર હો-જાના.
 ઇલાહી સીરરે મખફીકો અયાં કરકે માતુંગા,
 મેરી કિસમતમેં લીજખા હે અગર મનસુર હો-જાના.
 ન-પહોંચી કુનેહ તક તેરી ઇલાહી અકલ ઇનસાંકી,
 નશાને અયેન હમાં હે મગર મજબુર હો-જાના,

કુઝે પીરે તરીકતને ગતાયા નુકતા ચે બાસીત,
ખુઠાકો હુંકના હે ગર તો ખુદીસે દુર હો-ઝના.

નાટકકે ઉરદુ ગાને.

હીરસા દુસરા.

૫૫

યઝહાંકી રહે ચેહરખાનીયાં.

કરમસે તેરે, આલમ હરકમ પાતા હે શાહમાનીયાં-યઝહાંકી.

તેરી સખસે આલા શાન, અય મુલતાન,

તુ લા-સાની, હે તુ ગ્યાની, જાવેદાની,

સખ હે ફાની, પહેછાનીયાં-યઝહાંકી.

આલમકા તુ પાલન-હારા, હીરદે અંદર ભાવે તુ ખ્યારા,

સખ ગુનીયનમેં ગુની હે ન્યારા-યઝહાંકી.

ખરતર તેરી શાન, અય કાઢીર સુખહાન,
તુ હે વાલા, સખસે આલા, બેઠો વાલા, બારે તઆલા,
કુહરત વાલા-ચઝઢાંડી.

(ખુસરૂ હસીના)

૫૬

કયું તેરી રહમત સોતી હે ઓ કાઢીર કુહરત વાલે,
લાચારોંકો દેતે હે, છુલ્લત થે ધજજત વાલે,
કેઠ નંગા, કેઠ લુકા, કેઠ હે લાચાર,
કેઠ દુકડે ખાતીર ફીરતા કેઠ હે લાચાર,
કેઠ અયથો સહતમેં હે, કેઠ હે બીમાર,
હરકી જાગીબ ધ્યાન રખે, સખ ગુટા હે સંસાર-કયું.

(સિલ્વર કીંગ)

૫૭

મેરે જોબનપે લાલો જવાહીર જડે, જવાહીર જડેરે મોતી બડે.
ખ્યારી સુરતીયા, મોહની અરતીયા, નયનાંસે નયના મીલાયે મોરે,
બાકાં રંગીલા રસીલા જવાન, હીલો જાંસે કુરબાન હો પાકં પડે,
ખરામે નાજસે કુમકે હરીબી શરમાયે, અદાયે હોશ-રૂબાસે
પરીબી શરમાયે.

જખીંપે યુનકે ગર ભક્ષ્યાં નહર ફલકપે કડું,
સિતારા કયા હે માહો યુશતરીબી શરમાયે,
ભેળના હટીલે બડે, મોંહ ચડે-થેર ભેળનપે.

(કીમતી આંસુ)

૫૮

કજરા રાખો છીપાઈ જમાના ખોટા—
કાહે પર પેહનું મેં હરી હરી ચુરીયાં,
કાહે પર કડું થેં સીનગાર, બાલમ મોરા છોટા—
કજરા હીયું તો કર કરે, સુરમા હીયો ન બાય,
છન નયનનમેં પીયુ બસે, દુખે ના સમાય—જમાના.
(અજીત-સેંહ)

૫૯

પરવરકો પાકે જાત, શામે સહર લગા ક્યાન,
નાથ વોહ કયા વાન, નિગાહ બાન-પરવરકો.
સુમિર સુમિર તુ હરનામ, સખ મતલબ લાવે બર,
નીતિમાન, આલીશાન, કહરકાન-પરવરકો.
નગર, હગર, શહર, ગામ થેં નાઝીમકો હુંડું,
આ તુ, ઓ નેક જાત, માન, માન, -પરવરકો.
(નિગાહે મફત)

૫૫

૬૦

શુભ મત મટ અથ બાઝબાં શુભે શુભકો હંસને દે,
મથ હું મરીબ શુભશુભ મેરા ઇસ શુંથેમેં ઘર બસને દે-
અન કલીયનકો તોડે હે, બડે કઠનસે હેં પાલી,
સચર કીજે ખીલેંગે પુલ, ઝુકેંગી સખ ઠાલી,
જુંબલાકે યાલી શુભશુભ, કયા તુહી નયા હે માલી,
કે અનકી તુ ઇતની કરતા હે રખવાલી,
માના મતકર ખીછાકર હામ, બે આવે હસકો કંસનેદે-શુભ.
અલી કયારીયાં ભરેંગી જલસે, પુલવારે હોડેંગે બાલે ચમનમેં,
અમનસે મઝા શુભશુભમેં હુટેંગી, ખીરહા નાજની ચટકેંગી ઠીલસે,
મના મતકર હસને દે, મેરા ઇસ શુંથેમેં ઘર બસનેદે-મેં હું.

૬૧

તોરી બાંકી નજરીયા બહુ ભરી,
મેરે ખ્યારે સાંવરીયા બહુ ભરી,
સાથ ઇસ દીલનેલી ન અગરકે દીયે,
તેરી તેગે નજરને વોહ ચરકે દીયે,
તન હય પારા, મન હય પારા,
નયનેસે સયનેસા વોહ તીર ખ્યારે તુને મારા,
લાગી કટારીયા બહુ ભરી-તોરી બાંકી.
(શહીદે નાજ)

૪૬

૬૨

કહોં લયકે ન કંવણી કમરીયા યો મુંદરીયા,
રખો નંનાસા બેળના આન્યલકી આઠમે,
મારે ન કાઢ નજરીયા-કહોં લયકે.
છોડો ન મોકો ગુર્ધયાં સતાઓ,
બાઓ બાઓ બાઓ નહોં બનાઓ,
તુમહેં મીલે પીઆ જીઆ નિડર હો ખુશી ન-માઓ.
પુરકતકો ટાલીયે, દીલકો સંભાલીયે,
મનકો બેહલાયે, દીલ બરીયાં, પરીયાં-કહોં લયકે.
(ખુને જગર)

૬૩

મેરે સૈયાં ગુલાબકો પુલ, હમારે રંગ કેસરીયા,
ચુન ચુન કલીયોંમેં સેજ ખીછાઈ.
મેરે લોટે ગુલાબકો પુલ હડાવે રંગ કેસરીયા-મેરે.
ચંદનકી આદર ઓઢે મેરે બાલમ,
મેરે ઓઢે ગુલાબકો પુલ, રંગાદે રંગ કેસરીયા-મેરે.
પાન કપુરકે ખીડે બનાઉં,
મેરે આમે ગુલાબકો પુલ, સુદાવે રંગ કેસરીયા-મેરે.
(નોતમ સારહા)

૬૪

મય તો તેરા હું આશીક તું હે મેરી જાન,
 મોસે કરે ન ગુલરૂપ છગ્રીલી ગુમાન,
 મોઢે નાહી સતાઓ, છોડો મોરા ધ્યાન,
 તોરા રૂખ હય ચે ગોયા ગુલ-લાલા ખીલા,
 તોરે કારે નયનોંમેં હય જાહુ બરા,
 ગુલરૂખ જાન સચે દીલસે હું તુજે કુરખાન-મય તો.
 (ગુલમે ના-રવા)

૬૫

ખોલું કયા મેરે ખ્યારેકી બતીયાં—
 ખોલું કયા મેરી છોટીસી છતીયાં-ખોલું.
 ન ઘડી ચેન ઘડી રેન ચુમી ચુમી,
 બહન સયનમાં હુખી કરહારી,
 પકરી જુગલ કર, બસન અલગ કર,
 કી પરહરી ડર. છત અધરન પર-ખોલું.
 મરેાર હારે જોરસે મેરો કોમળ અંગ,
 અયસે નિર્હય નાથકો સુપને કરેં ન સંગ-ખોલું,
 ત્રાસ બઢયો તનમેં અતી હીયાકો ઘટયો જલાસ,
 અયસો જો મેં જાનતી તો જાત ન પીયુકી પાસ-ખોલું.
 (સુરહાસ)

૪૮

૬૬

નાતે બાતે દોલતકે સારે બાન લો પ્યારે,
 સહી નાતે દોલતકે પોતે સારે નવાસે યેચારે,
 ભરીજેબહો પુશ હોં જોડખરચેબાલે, સુખ ધન પીયારે વારે
 સોચ અરે કોઈ યે-જરકે મોંહપે ના બુતી મારે,
 માન પીતા સારે બુટે, નાતા હય મતલબ-કારે,
 પયસા પાવે ના હનસાં, તો રખકા નામ બિખારે.

(કીમતી આંસુ)

૬૭

મોરી બાલી ઉમરીયા હુભાયે છયા,
 માત મોરી બાત લોલી, લાગે નયના કટારીકે બહુકે માર-મોરી,
 મયકી પ્યાલી, માલકી લાલી, કેરું ધાયલ છગરકો હાં યાર,
 મેરે ગોરેસે ગાલોંપે લાલ નિસાર, દેખો બાલે જોબનકી બહાર,
 લાલ આઓ, દીલ હુભાઓ, બાયે ગર્દ શુબાર-મોરી,

(વસંત સેના)

૬૮

ગોરે ગોરે ગાલોંપે સ્યામ, લલચાય, સ્યામ પ્યારારે,
 મતવારા મોરા પ્યારા, ન્યારા-જગતસે—
 બાને દીલબર, આલમ આરા, લીનો મોરા છયા ખીરમાય,

મઝા ઉલટતકા જખડી કુછ આયે—

વફાદાર આશક ચારે જાની અગર મીલ જાય,
રાહતે છગર, જાને મૂઝતર, વાડંગી પેતે જોખના, અરમાં બરઆય.
(સગે દુનિયા)

ચલી હુમક હુમક ધ્રોજ નારી, આઈ લપક અપક મતવારી ખ્યારી,
મીંગ' નયનમે' કજરા ઢાલે, માર રહી સચનન બાલે,
તીરછી ચીતવન ફમન કટારી-ચલી.
હંસસી ગરવા હય મન હરવા પતલી કમર, કમર પર કરવા,
નાગની ગુલફન જોવરપે વાળી આરી-ચલી.
(અફલાતુન)

જોખન આયા કયસા નિગોલા, જખીયા હો-મઈ તંગ,
ઈસકો કે ઉસકો કયસે સંગાલું, કેનો હેં સુરખ સંગ,
નશેમેં ઉભર આયે કીથે મયને જતન લાખ લાખ-જોખન,
મયને કસકે બાંધી રાત, રેશમકી ડોરી,
સુવે બારા જોરી, જાંકે જલીસે ચોરી ચોરી,
-કીન સીખલાઈ ઇન્હોં સીના જોરી જખમેં રહી ન કુછ લાખ મોરી,
કહો કયા કરૂં મોરા ન માને, ઘાંડી ન જાય ઉમંગ-જોખન.
(નુર જહાન)

નાટકનાં ગુજરાતી ગાયનો.

ભાગ ત્રીજો.

૭૧

સ્તવીએ પ્રભુ સુંદર શામ,
જળમાં સ્થળમાં તુજ વિશમ,
છતાં નિરંજન તારૂં નામ,
પ્રીતે વિનવીએ-સ્તવીએ.
દુખનો હરણ સુખ કરણ,
માથું સુખુધિ શામ શામ,
મોહ માયાને દૂર કરી પ્રભુ દો આશમ-સ્તવીએ.

(લીલાદેવી)

—❧(૦)❧—

૭૨

જસોદા તેરો કાન કુંવર ગીરધારી,
છબ દબ ન્યારી, શુન ધુન ન્યારી-જસોદા.
મઠડ કોહો, હાથે બકુટ સોહો,

મુરલી મધુર મોઢે, ગ્યાન ધ્યાન જાન-જસોદા.
 લડી હે મોતીયોડી ખુશ નુમા કાનોંકે બાલોમેં,
 પડી હે ચાંદનીડી જોત સોનેકે ખ્યાલોમેં-જસોદા.

[ચંદ્રકળા]

૭૩

નહીં ચીજ કોઈ ગલી,-ગરજ સમ નહીં કોઈ ચીજ ગલી,
 માનવંતનીજ માન મુકીને, દુશ્મનના પડતા ઢળી-ગરજ સમ.
 બળીઆ પણ નિર્બળને નમતા, રાય રંક ઘર જાય,
 સોધું પણ મોધું થઈ બિસે, કળા શાયન કળી-ગરજ સમ.
 સમયાધીન થઈ ઝેર હલાહલ, પીવું અમ્મન ગણી,
 જઈ મહા સતીને શીશ નમાવે, જાય આપહા ટળી-ગરજ.

[અનમુયા]

૭૪

અંપા તું મારી દીલીજાન,
 કેસુમ કળી કુરબાન-અંપા તું.
 અંદ્ર વહની છો બરી મહની છો,
 બરી રસની શુભતાન-અંપા તું.
 શાણાં અતુર મુજબ.
 કરી પ્રીતિ પીછાન-અંપા તું.

શુભાખ પરી હું,
હુપી છરી હું,
ગળે લગાવે। શુભવાન-ચંપા હું.

[અંભરીષ]

૭૫

મૃગ નયની સુવાને—
શેષતી મધુરી શી શીયળવતી-મૃગ નયની.
સેળ સજી શલુમાર સતી એ,
પંથ પીયુનો ભેલી-મૃગ નયની.
રસ ભરતાં નયણાં દરખે,
રતી સરખી મન ગમતી-મૃગ નયની.

(વસંત પ્રભા)

૭૬

મારી ખ્યારી અરે શું કરતી હશે,
નીર ત્રિતા માછલી મુઝાતી હશે-મારી ખ્યારી.
અકળાઈ જઈ અરે બાગ બગીચ,
પાછી પછી પગ ધરતી હશે-મારી ખ્યારી.
નીદ્રામાં પજી શુઝને નીદ્રાળી,
બગી અબકતી અમકતી હશે-મારી ખ્યારી.

[સતી સંયુક્તા]

કપુરી પાન પુનાનું સમાની આફ મેં કીધું,
 કળીનાં કેશરી ચુના થકી તે ચોપકી દીધું,
 સુગંધીનો ચુકી ક.થો લવીએ તે કીધું બીકા,
 પાત ખ્યારા સ્વીકારોને પ્રયાની પાનની બીકા,
 મુકી છે કાતરી સ્વામી સુકાથી કેળ સોપારી,
 વળી વીણી ભરી ભવે ધરીને વ્હાલ વાલયારી.
 અહાહા ! એલચી મેઝાં ધરે છે પ્રેમ યંબીણી,
 પાત ખ્યારા સ્વીકારોને પ્રયાની પાનની બીકા,
 [મણિકાન્ત]

૭૮

દયાળુ દીકરીવાળા દયા નાંઠાંરે લાવે,
 રૂખી છે જીંઠળી મહારો, કૃપળુ કેઈ પરચારો-દયાળુ.
 સુનું ધરખાર મહારું છે, વિના નારી અકારું છે,
 પરચુપું પ્રાણુ ખ્યારું છે, હવે ના લેશ તરસાવો-દયાળુ.
 સકળ લોકો કહે વાંઠો, ભરસા તેહના છાડો,
 કહે છે લોક કંઈ ગાંઠો, તપેકાને નહીં તાવો-દયાળુ.
 (મણિકાન્ત)

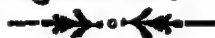
જલાવી દે જલાવી દે અથે પેગી જટા તહારી,
 અથે સંસાર છોડયે: છે છતાં માયા અતિ પ્યારી,
 પિતા માતા તજ્યાં હોરે, નિસાસા નાખતી નારી,
 સગાં રનેહી તણ દીધાં અહા ભગવાં તને ધારી,
 કમાવું ના ગરકું ત્યારે બની બાપા તંમે ષઠા.
 પડયા સંસારને અથે કપટ પડઠા વિષે પેઠા.
 શરીરે જન્મ યોળાં છે લલા લોકો ભમાવાને,
 અહાહા સ્કંધ ઝોરી છે ખરેખર જર જમાવાને.

(મણિકાન્ત)

પુલની ખાંખડી હયે: પ્રાણુ ! પુલની.
 ગણી અંતરની યોળખાણુ-પુલની.
 શામ સહુણા અમ ઘેર આંખ્યા, શા કરીએ સન્માન,
 નાથ નળીના પરીખલ લીના, મન માંન્યા મેહમાન-પુલની.
 ઝાણું શું દણીએ સમજીને સખી નયણુનાં બાણુ,
 વિમળ કમળ આ સરોવર જળનું લોગી સમર મુબાણુ-પુલની.

તમને ઘટે નહીં આણું કાન્ત—
 આશ્રિત પર શું રીસાણું કાન્ત-તમને.

માન સરોવરનાં રાજહંસ તમે, મુકતા ફળનાં ભોગી,
કમળ કુમુદ સમ સેજ સુવાળી, મુકી થયા તમે યોગી-તમને.
જે સરવણ જળ પાન કર્યાં ત્યાં, કંટક કદી નવ ધરીએ,
મુખ દુષ્પ્રમાં નિસદીન અનુસરતી કિંકરી કેમ કરી હરીએ-તમને.

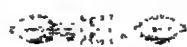
૮૨

વિચિત્ર છે રીત આ વિશ્વ તણી, નહીં પરખી કે પરખાય અરે.
સતીને મળે દુષ્ટ પતિ અરેરે, શુદ્ધ પતિનો સાથ કુનાર કરે-વિચિત્ર,
શુભાળને કંટક આપ્યા હરી, તળી કરતુરી કાળીજ કરી,
અમૃતમય આમ્ર જતાં કરમાય, ને અમર થોર કર્યાં છે ખરે-વિચિત્ર
છે રીત વિચિત્ર શું મિત્ર અરે, હરી કેમ વિશ્વમાં આમ કરે-
ચરીને હૃદયે તેં હાથ ધર્યાં, ઉધવી નીરને આરાંજ કર્યાં,
મુશોભિત હંસ વેરાન વસે, વસ્તીમાં સ્વાન કઠોર કરે-વિચિત્ર.

૮૩

નાદાનો કેરી દોરતી છે ખોટી-
વખત વખતનાં ફેટે ફંસાવી,
પાછા પડે જોઈ કસોટી-નાદાનો.
હુટી ધુટી ધન ખાતેથી ખાય છે,
છેવટે વલાવે લગોટી-નાદાનો.
વખત પડે જર્મ વેગળા બેસે,
સાથે ગળાવે સીસોટી-નાદાનો.

કુપળ તોત ને તારા, ભજન સૌ સ્વાર્થના ગાતા,
 ભલે હો જા નહિના પાછું-જનાઈ.
 સગા કાજ અને કાજ, તમે હો સર્વ વિષુ બાકી,
 ભલે ભયીને જાને ફેરું-જનાઈ.
 અહા જાના જાને જાની બળા જાસા જાને માસી,
 પડ્યા સૌ સ્વાર્થને વેઠી-જનાઈ.

ઉસ્તાદી ગાયન નીગરે

ગાયન નીગરે

ગાયન નીગરે ૪ થી ૫

ગાયન નીગરે

અમરના ૮૭,

મુલતાન હે તુહી અફરે શાહના તુહી હે,
 યે અમલસે કયદેતા હે બેગાના તુહી હે,
 હે ખુદે ખરી અસલ કે શાહ તુહી હે,
 બાન હેતે હે સખ તુમયે વેહ જાનાના તુહી હે,
 કામખા અસે હેલેતે હે વેહ ખુદખાના તુહી હે—૧.

લયલીપે ને શયદા થા વોહ દીવાના તુહી હે,
મજનું જહાં રેહતા થા વોહ વીરાના તુહી હે,
હોતે હેં જહાં મસ્ત વોહ મયખાના તુહી હે,
શાકી વ મુખુ બાહા વ પયખાના તુહી હે,
મસ્તીસે હો હુશીયાર વોહ મસ્તાના તુહી હે—૨.

હર રંજમેં હે જલવા-ફાન તેરાહી અંદાઝ,
રાહત હે કહીં રંજ કહીં સોઝ કહીં સાઝ.
હે દાર કહીં આપ અનલ—હકકી હે આવાઝ,
ખુદ શમેઅ હે ખુદ બઝમ હે તુહી બુતે તન્નાઝ,
ને શમેઅ પર જલતા હે વોહ પરવાના તુહી હે—૩.

ખુદ કત્રયે નાચીઝ હે ફરીયાબી હે તુહી,
બિસ્મિલકા કહીં રક્સ તમાચાબી હે તુહી,
હે પરદા નચીં આપહી રસવાબી હે તુહી,
હકબી હે તુહી હકકા ચનાસાંબી હે તુહી.
મનસુર તુહી બે—ખુદો મસ્તાના તુહી હે—૪.

વોહ મુદક હે તુ જીસકી અબદ તક નમીલે હક,
હે બાત તેરી ચરમચે સર ચરમચે સરમક,
થા શોર ફરીશતોંમેં હુઇ તેરી ને આમક,
અહમક તુહી મહમુદ તુહી તુહી મોહમક,
મસલૂક હે તુહી ઓર સનમ—ખાના તુહી હે—૫.

ભેરવી-૮૮

મદીનેમેં મોરા પીયા બાલા હે રે,
ભરદે જામ કૌસરસે અહમદ,
અરે સાકીયે કૌસર બાલા હે રે-મદીનેમેં.

શેઅર.

અમામા ખડે બાંધતે થે શાહે સરફરાજ,
જીખીલસે ફરમાયા કે અય મુનીસો હમસાજ,
જીસ પરદેયે વહાલતસે તુમહેં આતી હે આવાજ,
દેખો તો હઠાકર વહાં પોશીદા હે કયા રાજ,
જીખીલને કી અર્જ કે કુદરત મુજે કયા હે,
મહબુબને ફરમાયા કે જા મેરી રજા હે,
પરદેકે જો ઉલટા તો નઝર આઈ નકુછ શય હે,
દેખા તો યે દેખા જો વહાં યા તો વહાં હે,
પરદેમેં ખુદા તો નહીં મહબુબે ખુદા હે,
અમામા ઉસી તરફ ખઠા બાંધ રહા હે-
મદીનેમેં મોરા પીયા બાલા હેરે,-

સારંગ-૮૯.

કાંટો લાગેરે દેવરીયા મોસે સંગ ચલો નહીં જાય,
સંગ ચલો નહીં જાય, મોસે ગેલ ચલો નહીં જાય-કાંટો.
અપને ચેહલમેં મેં અલગેલી,

જોખન ખીલ રહ્યા પુણ અમેલી.

હાથ લગે કુમલાય કાંઠો લાગેરે દેવરીયા,

તુનરી-૯૦.

ના છેડો ગાલી કુંગી લરનેદે જલ નીર—

તુ કહારો ચાકર આયા, મેરે કુંચેપે ઝગડા લાયા,
કયું હે કુઝસે રાવ મચાયા-લા ને દે જલ નીર-ના છેડો.

તુ છોડદે દેશન દેરી, તહીં નહુંગી ડોરી ડોરી.

મેંને તહોં કમી પેરે ગારી-લાગે દે જલ નીર-ના છેડો.

મેં અપો પીરકી જઈ. જલ લરને કુંચેપર આમ,

કયું હે તુને દેર લગલ-લરને હે જલ નીર-ના છેડો.

કેદરલા-૯૧.

પીયા છોડો ચુન્દરીયા હમારે દે,

બાલી ચોલા ઉમરીયા હમારી રે-પીયા છોડો.

મેતી પોરાયે વડે હો તુન બાલખલમેં,

જુલેં બતા બતાકે દેસતે હો બલમેં.

બાલી બાલી ઉમરીયા હમારીરે-પીયા છોડો,

આખીર અવાલ હોતા હે દેખો હમાલમેં,

યે હુસન ચંદ રોજકા હે કીસ ખ્યાલમેં,

હોની કયમે ગાવરીયા હમારી રે-પીયા છોડો.

માંડ-૯૨.

ન કચુંકર નામ હું હરહમ તુમહારા યા રસુલુલ્લાહ,
 ગુલામી શૈકસે મુજકો પુતારા યા રસુલુલ્લાહ.
 અંધિરી કબ્રમેં રૌયત તુમહારે રૂયે અતવરકા,
 હમારે સામને જળસે પુકારા યા રસુલુલ્લાહ.
 યુદ્ધ પુછેઆ જળ તુમસે કે અપને જન્મતી લાઓ,
 હમારી લી તરફ કરના ઈંગારા યા રસુલુલ્લાહ.
 ખુદાકે પૈકસે જીવ દીન નખી બેનામ હોવેંગે,
 નહોગા વહાં મુમકીન ગુમારા યા રસુલુલ્લાહ.

દાદરા-૯૩.

રહો ન હમસે દુર ખ્યારે, રહો ન હમસે દુર,
 મસ્ત મયે ગુલરંગ બનાકર, વલ્લે કીધરકો રંગ જમાકર,
 જામે ચરાખ તહુર પીજાકર, હરો નશીયેં ચુર-ખ્યારે રહો.
 જીનો બચાર હેં શયદા તુઝ-ર, ખાવે ફરે હેં બાદ જગરપર,
 હીજમેં તેરે સમી હેં ગુજતર, કયા ગીત્રમાં કયાહુર-ખ્યારે.
 મુરે નઝર મહબુબ દુલારા, કીજીયે મુઝપર રહમ ખુદારા,
 ફીરૂં હું તુઝ બીન મારા મારા, મેં આશીફ રંજુર-ખ્યારે.

હોરી-૯૪.

હોરી ખેલું ન તોસે મેં સામ મોતરી,
 તુ નીરહમ મેં હું રાજ કુંવારી,

રંજથે' બીભાઈ મોરી ચારી સાડી.—હોરી.
 મોરે કહેકેઃ એક ન માના, ઠાર ગયા મોંપે 'રંગહી કાના,
 આસ લડે નનક દે તાના, ક્યારી કહું મેં ખચનકી મારી-હોરી.
 પૈયા પડું ઓર સીસ નમાઈ, ખ્યારે ખ્યારે તોરે બલબલ બાઈ,
 હોરી બેલન મોસે આંગન આરી, તુમહારે હાથ હે
 લાજ હમારી-હોરી.

હુમરી-૯૫

બાલમ પરદેસવા ન બચોરે—
 મોરે ભેબનપે આઈ બહાર,—બાલમ.
 છપાંપે નામ ન બનેકા લાઈયે સાહેબ,
 ગલેપે મોરે ન ખંજર ચલાઈયે સાહેબ.
 શરાબ વસ્ત્રકી પીજે પીલાઈયે સાહેબ,
 ખુદાકે વાસતે પેહલુમેં આઈયે સાહેબ.
 ચલો મોથેં ગલે બેયાં ઠાર,
 મોરે ભેબનપે આઈ બહાર—બાલમ.

હાદરા-૯૬

મેં તોરે સંજ લાગીશ મહારાબ—મેં તો.
 મોલે ગુબંક પર તન મન વાડેં,

ફલજી મુનેરી સાળ—મે'તો.
 દેસ દેસઠી મેદની આવે,
 બરહો મુરાદે મનકી ખાળ—મે'તો.
 કીરપા કીજીયે દરશન લીજીયે,
 તુમ હીંદલ વલી મહારાજા—મે'તો.
 ચરન પુરેકી લાજ તુમ્હીંકો,
 તુમરી ફું મે' ચેરી ખાળ—મે'તો.

કુચ્છા હાંતરો—૯૭.

હાંતરો કીંવીઓ સેતાં ખોએ ખડમાં પીઓ,
 મુકે નહં વહાયે ડેઓ સજન હાંતરો કીંવીઓ—હાંતરો.
 જન ઘરજી પુટકી ખાયકી તન ઘરજા ફજીતા પાર,
 પુટકી પુઠીઆ ફરેતા ચાર ખાયડેકે જાંજર ચાર—હાંતરો.
 જન ઘરજી અચ્છી ખાયકી, તન ઘરજા ફજીતા પાર,
 અચ્છી મળ પટકી થઈ છોકરેને તાલ લાલ—હાંતરો.
 જન ઘરજી સનકી ખાયકી, તન ઘરજા ફજીતા પાર,
 સનકા મળ મુક થઈ થેઓ ડોરેને તાલ લાલ—હાંતરો.
 જન ઘરજી જાકી ખાયકી, તન ઘરજા ફજીતા પાર,
 જાકી મંજા ઢાલ થઈ થેઓ મુઘાકને તાલ લાલ—હાંતરો.
 જન ઘરજી પુવર ખાયકી તન ઘરજા ફજીતા પાર,
 અટકો ફેડે મટકો ફેડે દે છોકરેને ચાર લાલ—હાંતરો.

૯૮.

ંહાલી કહીને યોલાવી,
 અલી મહને ંહાલી કહીને યોલાવી-
 આનંદમાં ડોલાવી-અલી મહને.
 પાસે આવે તો કહું કંઈ કાનમાં,
 કહી લે.ળીને ભરમાવી,
 મીઠું મીઠું કરા કાંઈ કાંઈ કાનમાં,
 ંહાલે મને શરમાવી-અલી મહને.
 સુઝાઈ છું ત્યાં કરી, અડપલું,
 લીધી મહને ગભરાવી,
 થાઈ છું સ્વસ્થ ત્યાં ભળે આથમાં,
 છાતીનાં ચરસી દમાવી-અલી મહને.
 લુચ્ચાઈ ખડેલી જોવી કરીને,
 મહને ંહાલુડે ફસાવી,
 હું માઈ લે.ળી નવ કાંઈ સમજી,
 કયાંથી શકું તો ફાવી-અલી મહને.

(વીસંમી સદી)

